

CBBSS INFOLETTER ON OIL AND GAS E&P

Съдържание

1. Газов хъб или затворена за външни посетители е газовата ни система? Криворазбраната диверсификация
2. IEA: Петролното пренасищане /предлагането на петрол/ се задържа, като растежът на глобалното търсене се забавя
3. Стъпката на Грузия в посока на сделка с „Газпром“ предизвика неодобрение в Баку и протести в Тбилиси
4. Италия добавя политическа сила за Източно-Средиземноморския газ?
5. Литовският LNG: влияние и възможности
6. Център за политически изследвания: изпускането на метан при шистовия добив е „сериозно надценено“
7. Емисиите на парниковите газове от шисти са подобни на тези от суров нефт

Newsletter Content

1. Gas hub or closed to outside visitors is our gas system? Misunderstood diversification by Ilian Vassilev by Ilian Vassilev
2. IEA: Oil Glut To Persist As Global Demand Growth Slows
3. GASOPOLITICS: Georgia's move toward deal with Gazprom raises eyebrows in Baku, protests in Tbilisi
4. Italy to add political muscle to East Med gas?
5. Lithuanian LNG: impact and opportunity
6. Centre for policy studies says methane leakage in shale „seriously over-estimated“
7. Greenhouse gas emissions similar for shale, crude oil

Газов хъб или затворена за външни посетители е газовата ни система? Криворазбраната диверсификация

Илиян Василев

Plus ça change plus c'est la même chose¹
Jean-Baptiste Alphonse Karr

Много думи и заклинания се издумаха пред олтара на газовата диверсификация, а от една година и на мегаамбицията - газовия хъб, в който България трябва да се превърне.

Похвални усилия и похвални амбиции. Диверсифицираме от поне шест години, а не сме мръднали и на йота. Напротив движим се в противоположната посока.

В края на 2015 година България вече зависи на 100% от стария монополен доставчик – Газпромекспорт. Хвала на такива диверсификатори. Нито един кубически метър газ не е закупен от друг доставчик, макар, че през 2015 вече има реални количества газ и то на конкурентни на „Газпром“ цени.

Няма вариант за газов микс от различни източници – това което се нарича реална диверсификация - при които да няма

различни цени, различни ценови формули, различни доставчици и различни маршрути. Винаги някой от доставчиците в определено време ще доставя по-скъп газ.

Погледнете Турция – внася от пет различни източника – но поддържа дори най-скъпия вариант – ВПГ терминала, открит и функциониращ, но разполага по всяко време с реални и функциониращи алтернативи.

По-високите цени обикновено касаят новите доставчици, които нямат оптимизирани логистични и други оперативни разходи. На всичкото отгоре – „Газпром“ винаги може да даде няколко долара по-ниско, за да запази монополната си позиция, като използва творчески подсказки от свързани с него „партньори“. Но това вече не е пазар, а мотивирано от облаги ръчно управление.

Така стоят и въпросите с реалния достъп до българския газов пазар. В момента всички възможности за достъп са блокирани – **веднъж** входните ни транзитни магистрали се обект на договори с „Газпром“ и **втори път** – договорите на Булгаргаз могат да бъдат ограничително тълкувани като задължителни за изкупуване на максимални количества руски газ.

Не сме сключили още междусистемни споразумения със съседите, с които имаме връзки, без тях няма как да отворим вътрешната си газова мрежа за достъп на трети страни, извън обичайно заподозряните Булгаргаз и различните проекти на „Газпром“ – Газпромекспорт, Овергаз или стратегически партньори с разменена собственост, като Винтерсхал.

¹ "колкото повече той се променя, толкова повече това е едно и също нещо"

Имаме крайни срокове при либерализацията на пазара на природен газ – но нямаме никакво движение.

На фона на факта, че нито един кубически метър негазпромов газ не е продаден у нас, нито е транзитиран през България, претенцията ни да бъдем газов хъб е направо смешна. Вместо да се отваряме към нови доставчици и да предлагаме услугите си като транзитна страна, ние се придържаме към ограничаващите, дори забраняващите диверсификацията договори с „Газпром“, които са предмет на разследване в Европейската комисия.

Как да привлечем инвеститори или ползватели в нова инфраструктура при проекти на зелено като гръцко-българския газов интерконектор?

На фона на реалната забрана за внос на друг газ, освен руски, **какъв си мислите, че ще бъде резултатът от маркет тест за бъдещо наемане на капацитет?** Още от сега ви казвам – нулев или изключително слаб. Банките веднага ще откажат финансиране, а големите газови доставчици ще ни заобиколят.

Вместо реални стъпки в отварянето ни към други доставчици, ние се занимаваме с увеличаване на капацитет за вътрешен пренос чрез строителството на нови мощни компресорни станции. При положение, че дори сега, повече от две трети от транспортния ни потенциал не е зает!?

Едни пари, едни хора.

Затова следващия път, когато Ви удостоят с иначе прекрасната идея да бъдем център на газовата търговия и газовите потоци, гледайте дали случайно процентите на зависимостта на доставките и на транспортните услуги не са паднали.

Ако не, бъдете сигурни, че някой прави пиар, друг – бизнес.

IEA² : Петролното пренасищане /предлагането на петрол/ се задържа, като растежът на глобалното търсене се забавя

*by Reuters, Christopher Johnson & Alex Lawler, q
October 13, 2015*

² Международната агенция по енергетика (МАЕ), базирана в Париж е автономна междуправителствена организация, създадена в рамките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) през 1974 г. в навечерието на световната петролна криза от 1973 г. МАЕ първоначално бе посветена на отговори по реални прекъсвания в доставките на петрол, но сега служи като източник на информация, предлага статистически данни за международния петролен пазар и други енергийни сектори. МАЕ действа като съветник на страните-членки на ОИСР, но също така работи с трети страни, по-специално Китай, Индия и Русия.

LONDON, Oct 13 (Reuters) Предлагането на петрол в глобален план ще се запази и през 2016 г. като нарастването на търсенето ще се забавя спрямо петгодишните високи нива; ключови членове на ОПЕК поддържат близки до рекордните добиви, заяви Международната агенция по енергетика /IEA - МАЕ/, както и ниските цени ограничават предлагането извън групата добивници.

МАЕ, която съветва индустриализираните страни в областта на енергийната политика, в представения във вторник своя Месечен доклад казва, че търсенето на петрол в световен мащаб ще се увеличи с 1.21 милиона барела на ден (BPD) през 2016 г., което е спад със 150 000 барела на ден от прогнозата на миналия месец.

Агенцията, базирана в Париж, е заявила: "Прогнозираното забележимо забавяне в растежа на търсенето през следващата година и предстоящите доставки на допълнителни барели от Иран – заради облекчените международни санкции, има вероятност да запази свръхзапасяването на пазара през 2016 г."

Понижението на прогнозите за търсенето, което се дължи отчасти на по-слабата световна икономика, прави прогнозата за разтеж на МАЕ за 2016 г. по-ниска от другите две на следените отблизо държавни институции, занимаващи се и с прогнози - U.S. Energy Information Administration и ОПЕК.

Цените на петрола, които по-рано във вторник нарастнаха, отрицателно се промениха след излизането на доклада на МАЕ.

Спадът в цените, заради голямото предлагане около \$ 50 за барел - половината

на нивото от юни 2014 - е довело до понижаване на прогнозите за доставки от страни, извън ОПЕК, като САЩ например.

Следващата година, добивът в страни нечленуващи в ОПЕК се очаква да се свие с близо 500 000 барела дневно, МАЕ каза, когато сондажната активност в САЩ се забави и други фирми ще забавят проектите си.

"Растежът на доставките от страните не членки на ОПЕК изчезва бързо," се каза в доклада. "Резкият спад е в САЩ, добивът на суров петрол и на кондензат от сушата започва да спада".

ОПЕК добива повече

Докато МАЕ през следващата година все още вижда свиване на доставките от страните нечленки на ОПЕК, очакванията в доклада от миналия месец са, доставките да бъдат около 100 000 барела на ден повече. Това, плюс слабата проекция на световното търсене, е причина МАЕ да намали своята оценка за търсенето на петрол от ОПЕК до 31,100,000 барела дневно. на петрол вече добива повече от това, дори преди потенциалното вдигане на санкциите срещу Иран, се разчиства пътя на Техеран за увеличаване на износа през 2016г.

ОПЕК повиши доставките през септември от 90 000 барела на ден до 31,72 милиона барела дневно, на основание свои изчисления МАЕ казва, че очаква добивът през следващите месеци да се колебае около 31,5 милиона барела дневно.

Организацията на страните износителки на петрол вече добива повече от това, дори преди потенциалното вдигане на санкциите

срещу Иран, се разчиства пътя на Техеран за увеличаване на износа през 2016г.

ОПЕК повиши доставките през септември от 90 000 барела на ден до 31,72 милиона барела дневно, на основание свои изчисления МАЕ казва, че очаква добивът през следващите месеци да се колебае около 31,5 милиона барела дневно.

Иран, традиционно втората страна с най-голям добив в ОПЕК, се стреми да възстанови загубения пазарен дял, в резултат на строгите санкции. МАЕ предвижда за следващата година темпото, с което ще се връща този петрол, да е с голяма променливост.

Според МАЕ, петролните запаси биха могли да се повишат с 1.1 милиона барела на ден, ако Иран през 2016 г. добавя допълнително 600 000 барела на ден, сравними с 600 000 барела дневно натрупан запас, който страната добива по друг начин.

Това, както и нарастващото геополитическо напрежение около военната намеса на Русия в Сирия и широката гама от прогнози за търсенето и предлагането през 2016 г., засега затрудняват прогнозите за перспективите.

Според МАЕ, "Част от тази несигурност може да започне да се подобрява/да изчезва през следващата година, въпреки че, като се има предвид Иран, пазарът може да бъде извън равновесие за известно време".

**СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА
НАМЕРИТЕ [ТУК](#).**

Стъпката на Грузия в посока на сделка с „Газпром“ предизвика неодобрение в Баку и протести в Тбилиси

Naturalgaseurope.com, October 18th, 2015, Kama Mustafayeva

Откровението на 10 октомври на грузинския заместник министър-председател и министър на енергетиката Kakha Kaladze за плановете за диверсификация на доставките на газ за Грузия чрез увеличаване на доставките от руския „Газпром“, предизвика гласове на недоволство в Тбилиси и Баку срещу предложението.

Обявяването беше след срещата на Kakha Kaladze, в края на септември, с Алексей Милер - председател на управителния съвет на „Газпром“.

В изявлението на руския газов гигант след заседанието се чете: "Страните разгледаха въпросите за сътрудничество в газовия сектор, по-специално за доставки на руски газ за Грузия, както и неговото транзитиране към трети страни, като добавят още, че през миналата година „Газпром“ е доставил на Грузия 300 милиона кубически метра газ.

На 17 октомври, опонентите на тези плановете се събраха пред сградата на правителството в грузинската столица Тбилиси за протестни действия срещу възможно повторно влизане на „Газпром“ в националния енергиен пазар. Според местните медии, към митинга "Не на Газпром", освен членове на Националното

движение, са се присъединили политици и обществени дейци. Потенциалната сделка с „Газпром“ е критикувана като заплаха за националната сигурност и като инструмент на Русия, да увеличи политическото си влияние в Грузия.

Разговорите Грузия - „Газпром“ са получили също негативни коментари в медиите на Азербайджан. Държавната петролна компания на Азербайджан, чрез дъщерното си дружество Socar Energy Georgia, се превърна в основен доставчик на газ и дистрибутор в съседната страна.

Когато Грузия спря през 2007 г. да купува газ от Русия, Socar, със своя бизнес, се утвърди като основен играч със значително нарастване на компанията, която завзе над 80 на сто от газовия пазар на Грузия.

Според един от ръководителите на Socar Energy Georgia -Mahir Mamedov, компанията е готова за конкуренция с „Газпром“ в Грузия.

Той казва: "Това е свободен пазар и конкуренцията само ще помогне за подобряване на нашите услуги към клиентите. Ако Грузия реши да внася повече руски газ, съответно ние ще коригираме нашия бизнес към новата ситуация. Но ние сме готови да се конкурираме с други играчи на газовия пазар на Грузия".

Г-н Mamedov призова да не се драматизира ситуацията, добавяйки, че "напрежението е чувство от страниците на вестниците, отколкото в действителност".

Socar Energy Georgia има дългогодишен договор с правителството на Грузия за доставка на газ до 2025 г. Няма никакво основание договорот да се прекрати или да

се промени. Освен това, цената на газа в Грузия за социалните потребители е сравнима с цените на природния газ в Русия и Азербайджан, заяви Mamedov.

Грузия получава 10 на сто от обема на газ, който Русия доставя през нейната територия за Армения като такса за транзита. С разширяване на обема на транзита, Грузия ще получи допълнително количество газ.

Политическата опозиция в Грузия твърди, че правителството преследва личните си интереси в опитите да замени енергийни ресурси от Азербайджан с тези на Русия.

Премиерът на Грузия Irakli Garibashvili, който посети Баку, за да се срещне с президента Алиев, в същия ден, когато беше общественото обсъждане, нарече слуховете глупости.

Той отбеляза: "Няма открити преговори за диверсификация, за подмяна на азербайджанския газ; това е напълно абсурдно и хората не трябва да се подвеждат от безотговорни политики".

Премиерът на Грузия каза пред журналисти, че е посетил Баку за "рутинна, работна, приятелска среща с президента Алиев".

Въпреки слуховете, той заяви, че неочаквано му посещение бе с цел да увери лично азербайджанския президент, че няма да има промяна в енергийните отношения между Грузия и Азербайджан.

Азербайджан не само е основен доставчик на газ за Грузия, тя изнася своите основни енергийни ресурси на международните пазари чрез териториите на своите съседи.

Транзитирането на газ ще засили отварянето на Южния газов коридор и увеличаване на газовите потоци от азербайджанския проект Shah Deniz-2.

Министър Kaladze заяви, че правителството се стреми да диверсифицира източниците за доставки на енергия, така че преговорите с „Газпром“, както и с друг потенциален доставчик ще продължат, например с Иран, добави той.

Някои експерти смятат, че обтягането на отношенията около енергийните доставки ще бъде предимство за правителството, за да получи по-добри условия за доставките на газ и транзитната сделка с руския „Газпром“.

**СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА
НАМЕРИТЕ [ТУК](#).**

Италия добавя политическа сила за Източно- Средиземноморския газ?

NATURALGASEUROPE.com, October 27th, 2015

Италия може да се включи с политическа подкрепа на износа на природен газ от Израел до съоръжението за втечен

природен газ на Union Fenosa Gas в Дамиета, Египет, според израелската новинарска денонощна TV i24news.

В доклада се твърди, че след подтик от италианския премиер Матео Ренци, делегация на експерти от Eni */италианско мултинационално петролно и газово дружество със седалище в Рим /* се очаква тази седмица да посети Израел за среща с израелския премиер Беньямин Нетаняху.

През последните няколко дни г-н Нетаняху увеличи усилията си, за да получи съгласие за регулаторната рамка, свързана с природния газ. Среща с делегация на Eni, въпреки че това ще е само начален етап на евентуални търговски преговори, може да помогне на г-н Нетаняху да подготви рамката за работа. Eni притежава 50% дял в дружеството Union Fenosa Gas, което от своя страна има 80% дял в съоръжението за втечен природен газ в Дамиета.

На 30 август във Флоренция г-н Renzi даде съвместна пресконференция с Нетаняху, само няколко часа след като Eni бе обявила своето откритие на огромното газово офшорно находище Zohr в Средиземно море, в близост до Египет, което вероятно ще удвои газови резерви на Египет. След това той препоръча на Нетаняху сътрудничество между Египет, Израел и Кипър в насърчаването на сделката за газ.

Тази "нова" инициатива, всъщност не е нова за всички, тъй като консорциум „Тамар“ подписа преди 17 месеца меморандум за разбирателство с дружеството Union Fenosa Gas за износ на газ от Израел през съоръжението му в Египет. Така че изглежда, като че новата инициатива трябва просто да се „инжектира“ с малко повече енергия и

неотложност в безизходната Средиземноморска индустрия за природен газ.

Един от мотивите за сделката, според доклада, е враждебен към турският премиер Ердоган, споделена от "всички заедно, включително Кипър и Гърция ... и това [сделката] ще позволи всички източно от Средиземноморския хъб да заобиколят Турция и да се насладят на енергийната независимост и разбира се на много приходи".

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#).

Литовският LNG: Влияние и възможности

NATURAL GAS EUROPE.com, October 22, 2015

В периода 8-10 септември 2015 г. в Кrynica, Полша се проведе 25-ти Икономически форум под надслов „Устойчива Европа. Стратегии за бъдещето.“

В сесия на тема "LNG /втечен природен газ/: нови пазарни възможности в региона", г-н Dominykas Tuskus, генерален мениджър на дружеството LITGAS, обясни как терминалът за втечен природен газ на Литва в Klaipeda се отразява на литовския пазар и предлага нови възможности.

Той припомни, че идеята за изграждане на терминал за LNG в Klaipeda бе замислена в последните 5 години, и съоръжението успешно работи от 2014 г. "Преди това

дружеството Litgas чрез договор с Statoil си осигури базови доставки за функционирането на терминала".

Той събщи, че днес Klaipedos Nafta /фирмата Klaipèdos Nafta е оператор на терминала Klaipeda, Литва. Компанията е основана през 1994 година/ оперира терминала за втечен природен газ.

Той обясни: "Литва от много време е била принудена да плаща за газ някои от най-високите цени в Европа, дори в някои случаи - превишаващи японските цени".

Г-н Tuskus каза също, че през май 2014 г., след сдмицата, когато е обявено подписването на договора между Litgas и Statoil, се наблюдавало значителна промяна в цените на природния газ и промяна в начина на функциониране на пазара и ценообразуването, прилагани към Литва. Той се пошегува: "В момента ние плащаме 30% по-малко, отколкото сме свикнали да плащаме за природен газ".

"Може би това е съвпадение, но в Балтийските държави започна да се провежда реална търговия с природен газ".

Балтийските страни, каза той, са всъщност доста добре свързани с тръбопроводи, имат прилична инфраструктура, свързваща трите страни. „Това беше състоянието през последните 10 години, но никога не е било използвано за търговия, защото всяка от страните има свои собствени доставчици и никой не прави търговия с другите, въпреки значителните разлики в цените ", обясни той. Сега, според него, търговците от Литва в момента реализират около 20% от доставките на природен газ на Естония.

Той е нарекъл "очевидна възможност" взаимовръзката с много по-големи пазари, например Полша.

Г-н Tuckus коментира: "Ние очакваме GIPL /Газ за взаимно свързване на Полша и Литва (GIPL), известен също като газопровода Литва и Полша, който е предложен за взаимосвързаност на природния газ между Литва и Полша; газопроводът е част от план за Балтийски енергиен проект за свързаност на пазарите на балтийските страни/, като се надяваме да бъде финализиран до 2020 г. и това ще отвори пазара за нас, като търговци. Има планове за Балтийски конектор, свързващ Естония и Финландия, който също ще улесни използването на съществуващата инфраструктура".

По отношение на развитието на пазара на LNG на дребно, той съобщи, че терминал Klaipeda ще бъде в добра позиция да предоставя за по-малки терминали, тъй като те нямат капацитет да приемат по-големите плавателни съдове за втечен природен газ. Той направи предложение, от страна на Litgas „да се разработи съвместно предприятие, заедно с Statoil, което ще бъде ангажирано в този пазар и да планират да доставят на корабната индустрия с малки по мащаб терминали".

Така че, каза той, терминал Klaipeda осигурява конвенционални възможности, които могат да се разширяват с увеличаване на взаимовръзките в рамките на Балтийския регион, както и някои непредвидени възможности като втечен природен газ от по-малък мащаб.

Дружеството Litgas, обясни г-н Tuckus, се е променило драстично, откакто участва на пазара на втечен природен газ.

"Когато започнахме процеса на нашите доставки, общият пазар за втечен природен газ беше недостатъчен, така че имаше доста сериозни предизвикателства при намирането на продавачи, които ще бъдат ангажирани в процеса на доставките, защото от това - как пазарът се използва, зависи, как той функционира", обясни г-н Tuckus.

В същото време, г-н Tuckus твърди, че пазарът все още функционира до голяма степен по същия начин, с Югоизточна Азия закупуване в световен мащаб на повече обеми на втечен природен газ, страните от Близкия изток доставят най-голямата част от обемите.

Г-н Tuckus добави: "Спекулации за значителни промени на пазара има от 2011 г. В края на миналата година, ние започнахме, виждайки ефекта от тези промени: най-значимата от тях е, че Австралия започна да се превръща в значим играч и най-вероятно ще изпревари Катар, тъй като страната доставя най-големите в света обеми на втечен природен газ".

Приложими за европейския пазар, каза той, са проектите за износ от САЩ, за които той каза: "Смята се, че ще има доста голямо, значително увеличение на доставките: 30-50% до 2020 г. Разбира се много от проектите, които ще спомагат за доставките, може да бъдат задържани, защото сегашната пазарна ситуация за износителите не е толкова благоприятна, но въпреки това, ние смятаме много от тези проекти в Северна Америка да се реализират, заради тяхното финансиране, промишлени възможности и

възможността да се изгради голяма инфраструктура".

Спад може да се види в равнището на глобалното ценообразуване за LNG, отбелязва той, нещо, което има значение за Европа.

"Европейските страни сравнително малко внасят втечен природен газ", обясни г-н Tuskus. "Повечето от доставките на природен газ се доставят по тръбопроводи от Русия, а част от него идва от Северна Африка. Но LNG е средство за разнообразяване на доставките."

Той обясни, че цените на природния газ от Русия също са много ниски, но газ, продаван на вътрешния пазар, въпреки това, може да е на печалба, което показва, че нивото на доставчиците на газ за Европа всъщност е доста ниско.

"Независимо от това, тази цена всъщност никога не достигна европейските пазари. Руските доставчици вероятно действат икономически разумно - от тяхна гледна точка те доставят на нивото, което европейците са готови да платят".

"Това е мястото, където LNG влезе в игра, защото той предлага алтернатива на съществуващите доставки."

В същото време, г-н Tuskus припомни, че за продажбата на втечен природен газ продажбите са в зависимост от дългосрочни договори, но сега това е променено драстично, с около една трета от обема на втечен природен газ се търгува на спот пазара. „Това прави LNG да прилича по-скоро на стока, подобно на търговията със стоки, които виждаме в петролния сектор."

Г-н Tuskus заяви, че благодарение на тази промяна, Европа е увеличила вноса си и използва в голяма степен за втечен природен газ съществуващата инфраструктура.

Докато цените на вътрешния пазар на газ в САЩ са само \$ 3-4/mmBtu /MM е съкращение за един милион - произхожда от числото *M Roman*, което отговаря на хиляда. Следователно MM е "хиляда хиляди", или един милион. BTU е мярка за енергийното съдържание на горивата, и се използва в отоплителни и климатични индустрии. Един BTU е еквивалентен на 1.06 джаула. Природният газ обикновено се измерва в BTUs/, споменатите от господин Tuskus значителни разходни елементи като втечняване и превоз чрез кораби, трябва да се добавят и да се продава газ на \$ 7-9 /mmBtu. Но, той попита, как това да се сравни с други алтернативи, достъпни за Европа?

Идвайки от страна като Литва, която е сравнително малък купувач, той каза, че страната му има три алтернативи: да се придържа към договора за доставка на газ чрез тръбопровод, да се опре на доставки на спот пазара за LNG /на място/, или гледайки за нещо дългосрочно, да погледне на пазара, като има предвид американския пазар за потенциален доставчик.

Договори за доставки по тръбопроводи, каза той, обикновено са за период 5-20 години, може би на основание формулата петрол-свързаност (макар че „Газпром“ предлага ценообразуване, основано на търг, което г-н Tuskus признава) с клауза за вземане-или-вероятно плащане.

"Спот пазарът /на място; реална доставка/ на LNG е напълно различно нещо - няма

задължение за обем; индексацията е напълно гъвкава, кредитната подкрепа е ограничена и няма задължението вземане-или-плащане, и равнището на цената е \$ 6-9 / mmBtu".

Условията в договорите на САЩ, каза той, са малко по-строги: "Двадесет години и доставчиците няма да говорят с вас, освен ако купувате пет товара годишно, и те ще изискват неоспорими гаранции. Крайният резултат- ще се окажете с \$ 7-9 / mmBtu".

Така че, защо някой би си купил с дългосрочен договор, на дългосрочна основа от САЩ? попита г-н Tuckus, и отговори: "Отговорът е в политическата несигурност, която обикновено е прикрепена към договорите за газопроводи, и повече търговска несигурност, която е свързана с търговията на място/спот търговията/. Така че, за да има сигурни доставки до степента, до която трябва да се осигури сигурността на доставките за страната ви, типичният купувач ще разгледа и дългосрочните договори."

В заключение, г-н Tuckus отбеляза, че с появата на терминал за втечен природен газ в Литва, балтийските държави вече не са изолирани пазари, глобално втечненият природен газ постави горна граница на цените за газопроводи, със сигурност САЩ ще окажат въздействие върху доставките на втечен природен газ за Атлантическите райони.

**СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА
НАМЕРИТЕ [ТУК](#).**

Център за политически изследвания: изпускането на метан при шистовия добив е „сериозно надценено“

NATURALGASEUROPE.com, October 26th, 2015

Базираният във Великобритания Център за политически изследвания³ публикува доклад, в който се твърди, че предишните оценки за изпускане на метан при добива на шистов газ са били сериозно надценени. Това идва няколко часа преди правителството на торите, както се очаква, да се опита да се преразгледа правилата за фракинг в зоните за питейна вода, в ключови обекти на дивата природа и в националните паркове.

³ Центърът е основан от сър Кит Джоузеф и Маргарет Тачър през 1974 г. за насърчаване на принципите на свободното общество и от тогава е изиграл голяма роля в разпространението на безплатни пазарни и икономически анализи. Неговата роля в разработването на политиките на приватизация, ниско данъчно управление и подкрепа за семейството, е призната в целия свят. Центърът за политически изследвания вярва в свободата и отговорността. Един от най-известните и най-уважаваните мозъчни тръстове във Великобритания, Центърът развива и насърчава политики за ограничаване ролята на държавата, за да се насърчи предприемачеството и да се даде възможност на обществени институции - като семейства и доброволчески организации - да процъфтяват.

"Заплахата от изтекъл метан е ниска и може да се направи още по-малка с решаването на проблема с малкия брой на "супер-емитери"/супер излъчватели/при фракинга, основно чрез регламенти, които изискват най-добрите промишлени практики при всички сондажи. Поради краткия 8.6-годишен период /полу-живот/ на метана в атмосферата (*времето, необходимо за радиоактивността на определен изотоп да падне до половината от първоначалната стойност*), опасността от изпуснатия метан е малка", може да се прочете в заключенията на доклада, публикуван от британския мозъчен тръст в понеделник.

Според базираната в Лондон организация, изпускането на газ е по-благоприятно за околната среда, отколкото на газовете от използването на въглища, освен ако в продължение на период от 100 години, " 12% от добития природен газ, използван днес ще трябва да изтича в атмосферата, което е невъзможно".

Двамата изследователи - Елизабет и Ричард Мюлер- университетски професор по физика, оценяват, че средно изпускането по цялата верига на доставки, е под 3%.

Метанът има висок потенциал на парников газ

В същото време, действащи политици изразяват несъгласието си за промяна в сега действащите правила във Великобритания за фракинг.

Lisa Nandy и Кери Маккарти в писмо до The Guardian пишат: "Във вторник в една стая на

комисия в Камарата на общините, правителството ще се опита тайно да промени Fracking наредби, които промени са напълно неадекватни и с тяхна помощ се прави обратен завой".

Двамата британски политици заявиха, че ако регламентите се гласуват напълно във вторник, на дружествата ще бъде позволено да сондират за шистов газ в зоните за питейната вода, в защитени зони и важни обекти с диви животни, както и в други места по цялата страна – национално наследство.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#).

Емисиите на парниковите газове от шисти са подобни на тези от суров нефт

R&D MAGAZINE, 10/16/2015, Tona Kunz, Argonne National Laboratory

Argonne National Laboratory към Американския департамент по енергетика (DOE) публикува част от изследвания върху ефективността на добива чрез сондиране за нефт от битуминозни шисти. Докладите показват, че добиването на шистов петрол генерира емисии на парникови газове на нива, близки до традиционния добив на суров нефт.

Проучването, проведено в сътрудничество с Stanford University, University of California

University of California, Davis, анализира шистовите находища като Eagle Ford в Тексас и Bakken – главно в Северна Дакота. Добиването на въглеродороди е от шистови образувания с ниска пропускливост и затова трябва да бъдат хидравлично разрушавани, за да се добие нефт и газ.

Eagle Ford и Bakken през последните три години са второто и трето най-големи находища, от които се добива шистов петрол в САЩ. През 2014 г. на Bakken и Eagle Ford заедно се падат 54% от добива на петрол и 19% от добива на газ сред първите седем добивни региони.

Лекият /Light/ суров петрол е в порите на скали, така както и шистовия, наричан плътен. Добивът е придружен от значително количество енергия на продукта, включително и на природен газ, някои от които горят или се вентилират извън мястото на сондажа. До сега имаше малко информация за това, как методите на добив въздействат на емисиите на парникови газове по тези места.

"В тези две полета се добива голямо количество шистов петрол за Съединените щати", каза Michael Wang, старши научен сътрудник в Argonne National Laboratory, който включва резултатите от проучването в разработван от него модел по използване на парниковите емисии. "Тези две проучвания са заключили, че нетният интензитет на парниковите газове от шистовия добив е подобен на конвенционалния добив".

И двете проучвания са показали, че след като се вземат предвид изгарянето и

вентилирането на природен газ, емисиите на парникови газове, свързани с добива на шистов петрол са подобни на тези, генерирани при запасите от конвенционалния суров петрол. Този интензитет на емисиите остава постоянен по време на цикъла на добиване на петрола. Това противоречи на по-ранна прогноза, че в Bakken добива е с 20% по-високи емисии на парникови газове, отколкото при добив на суров нефт по конвенционален способ.

"Сондирането и фракинг-сондажите за шистов петрол са с по-висока енергийна интензивност в сравнение с конвенционалните сондажи, но тези сондажи имат по-висока производителност и изискват по-малко енергия за добива и обработката на суровия петрол", каза Adam Brandt, водещ автор на изследването и професор в Stanford University. "Изгарянето на газ е ключов въпрос в изследването, и ако горенето се контролира, суровият шистов петрол, добит от Bakken ще има по-ниски емисии в сравнение с конвенционалния суров петрол".

Проучването за Eagle Ford анализира суровия нефт, добит от различни добивни зони в периода 2009-2013 г. От някои зони добиват повече петрол, докато от други, добиват повече газ. Проучването показва, че находищата в зона богата на газ, използват приблизително два пъти повече енергия, както сондажите в зоната богата на петрол, които използват средно 1,2% от енергията, произведена за, добив и преработване. В допълнение, степента на използване на вода като цяло е по-висока при сондажите, богати на газ.

"Беше предизвикателство да се изчисли използваната нетна енергия и нетните емисии на парникови газове за Eagle Ford, заради широката гама от продукти, добити по тези места, и заради липсата на публично достъпни инструменти за хоризонтално сондиране и хидравлично разбиване", каза Sonia Yeh водещ автор на проучването върху Eagle Ford и изследовател в Института по Транспортни изследвания към University of California, Davis. "Сътрудничеството осигури по-голяма прозрачност и разбиране на енергийните и климатичните въздействия на добива на петрол в тези региони".

Тези проучвания изчисляват енергийното потребление и емисиите на парникови газове, свързани с добива на нефт и природен газ с помощта на Модел за оценка на петролен добив, емисии на парникови газове – „OPGEE модел“, чрез производствени данни, събрани за сондиране за шистов петрол и в двете полета.

Изследователският екип на Argonne National Laboratory постави получените резултатите и изведе модела GREET за моделиране на жизнения цикъл на емисии на парниковите газове.

**СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА
НАМЕРИТЕ ТУК.**

[Уточнение](#)

Авторите на настоящия информационен бюлетин финансират това начинание, водени от своята гражданска позиция за необходимостта от пълноценна и балансирана информираност на обществото по въпросите на проучването и добива на нефт и газ. Проявилите интерес да подпомогнат проучванията и информационната дейност на Центъра за изследвания на Балканския и черноморския регион могат да се обръщат за повече информация и конкретни проекти към координатора на програмата на следния адрес cbbsinfocenter@gmail.com

Unsolicited mail: Ако не желаете да получавате този инфолетър, моля да се отпишете от адресния списък като изпратите обратно съобщение на cbbsinfocenter@gmail.com

Правата по превода на всички статии принадлежат на издателите на настоящия информационен бюлетин.

Контакти за повече информация:

Алекс Алексиев

alexralex@aol.com

Васко Начев

vasko@infonetbg.com

Илиян Василев

idvassilev@innoenergy.biz

Мартин Владимиров

mvladimirov@ceemarketwatch.com

Руслан Стефанов

ruslan.stefanov@online.bg

Христо Казанджиев

h.kazandjiev@yahoo.com